

Реферат статті О. Стієпчевіч
"До питання еволюції досліджень раціональної
економічної поведінки"

Зроблено аналіз раціональної економічної поведінки людей у системі ринкової економіки будь-якого типу, що є дуже важливим, оскільки прогнози чи різного роду наслідки певних відносин чи економічної політики можливі тільки тоді, коли передбачається, що люди поведуться раціонально. На практиці вибір здійснюється в умовах ризику і невизначеності, віддаючи перевагу одній з декількох альтернатив. Іноді рішення приймаються автоматично, згідно зі стереотипами звичайної поведінки. Є рішення, яким люди не надають великого значення, але є рішення, для яких необхідно довгострокове мислення, тому що вибір має бути унікальним. Саме унікальність ситуації, в якій вибір зроблено, недостатня чіткість наслідків власних рішень і існування безлічі різномірних факторів впливу повинні бути прийняті до уваги. Питання про раціональність економічних агентів є одним з найбільш спірних питань у сучасній економічній теорії. Тут кілька десятиліть домінували неокласичні теорії інструментальної раціональності. Однак неповна інформація й обмежені розумові здібності визначають трансакційні витрати, що не відповідає припущенням про повну раціональність. Тому нова інституційна економічна теорія зосереджена на постулаті, а також і на понятті неповної або обмеженої раціональності. Проаналізовано сучасну дискусію про природу людини як нову психологічну та генетичну основу для розуміння економічної поведінки людей. Ця дискусія доповнює неокласичні, неоінституціональні та інші дослідження раціональної економічної поведінки. Наукове значення і практична своєчасність когнітивного та психологічного аналізу раціональної економічної поведінки полягає у формалізованих дослідженнях і моделюванні, які пройшли експериментальну та емпіричну перевірку в різних ситуаціях економічної реальності. Гіпотеза такого підходу полягає в тому, що люди та їх психологія характеризуються не тільки загальними теоретичними рисами, які надаються їм у теорії економічної та інституційної людини. Також має місце, більшою чи меншою мірою, природна ірраціональність, пов'язана з індивідуально-соціальними протиріччями, які іманентно присутні в самих цих людях і їх взаємодії з оточенням.

References: 1. Hejne P. *Ekonomičeskij obraz mišlenija* / Hejne P. – Novosti, 1991. – 233 p. 2. Akerlof G. *Behaviorial Macroeconomics and Macroeconomic Behavior* / Akerlof G. // *American Economic Review*. – 2002. – Vol. 92, № 3. – Pp. 411–433. 3. Mullainathan S. *Behavioral Economics* / Mullainathan S., Thaler R. –

NBER, 2000. – 948 p. 4. Samuelson P. Note on the Pure Theory of Consumer's Behaviour / Samuelson P. // *Economical New Series*. – 1938. – Vol. 5, № 17. – Pp. 35–44. 5. Hicks J. Revision of Demand Theory / Hicks J. – Clarendon Press, 1956. – 322 p. 6. Camerer C. Behavioral Economics: Past, Present, Future / Camerer C., Loewenstein G. – Princeton University Press, 2003. – 425 p. 7. Smith V. Experiment and Economics / Smith V. // *The Journal of Economic Perspectives*. – 1989. – Vol. 3, № 1. Pp. 162–170. 8. Smith V. Economics in the Laboratory / Smith V. // *The Journal of Economic Perspectives*. – 1994. – Vol. 8, № 1. – Pp. 113–131. 9. Stigler G. The Development of Utility Theory / Stigler G. // *The Journal of Political Economy*. – 1950. – Vol. 58, № 5. – Pp. 45–65. 10. Pavlov I. Povedenčeskaja teorija – pozitivnij podhod k isledovaniju ekonomičeskoj dejateljnosti / Pavlov I. // *Voprosi ekonomiki*. – 2007. – № 6. – Pp. 64–79. 11. Tversky A. Advances in Prospect Theory: Cumulative Representation of Uncertainty / Tversky A., Kahneman D. // *Journal of Risk and Uncertainty*. – 1992. – Vol. 5, № 4. – Pp. 297–323. 12. Scott J. Understanding Contemporary Society: Theories of The Present / Scott J. – Sage Publications, 2000. – 315 p. 13. Kahneman D. Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk / Kahneman D., Tversky A. // *Econometrica*. – 1979. – Vol. 47, № 2. – Pp. 263–292. 14. Olsevich Y. O psihogenetičeskij i psihosocialnijh osnovah ekonomičeskogo povenenija / Olsevich Y. O. // *Montenegrin Journal of Economics*. – 2007. – Vol. 3, № 6. – Pp. 13–42. 15. Frolov D. Metodologičeskij institucionalizm: novij vzgljad na evoljuciju ekonomičeskoj nauki / Frolov D. // *Voprosi ekonomiki*. – 2008. – № 11. – Pp. 90–101.